

КЛАСИФІКАЦІЙНІ ТИПИ ПАРЕМІЙ У ФОКУСІ ТЕОРІЇ ПАРЕМІОГРАФІЇ

Паремії – один з основних кодів культури кожного народу, що формувалася багато віків і передавалася з покоління до покоління; це репрезентація основних категорій та установок життєвої філософії народу як носія мови. Паремії можна образно номінувати *автобіографією народу, дзеркалом його культури*, що зберігається у фрагменті мовної картини світу – паремійній картині світу, мотивованій відповідним паремійним менталітетом, зафіксованим у народній свідомості.

Ключові слова: паремія, культура, пареміографія, комунікативна формула.

Premias are some of the crucial codes of a nation of different peoples, which have been developed through decades and was inherited form generation to generation; they represent the basic categories and attitudes of the life philosophy of the people as native speakers. Premias can be metaphorically considered as the autobiography of the people, a mirror of their culture, stored in a fragment of the language world picture, motivated by a corresponding paremia mentality fixed in the people's consciousness.

Keywords: paremia, culture, paremiography, communicative formula.

Вступ

Першим, хто дослідив тісний взаємозв'язок мови зі свідомістю, культурою і духовним життям народу був Вільгельм фон Гумбольдт, який сформулював один з основних постулатів мовознавства про те, що в мові відображено національний характер народу, своєрідність його мовомислення, що виразно фіксується насамперед у паремійному фонді тієї чи тієї лінгвокультури. Методологічні засади, обґрунтування відповідних знань з теорії і практики фразеології загалом і пареміології зокрема закладені в працях Олександра Потебні, однак і сьогодні ця проблема залишається *актуальною*, оскільки важливим у сучасному мовознавстві є питання щодо подання комплексної класифікації паремій. Типи паремій залежать, зрозуміло, від принципу, покладеного в основу їх класифікації. Зважаючи на багатоаспектний статус паремій, її класифікацій, зрозуміло, може бути декілька, що потребує ретельного осмислення для поглиблення відповідної теорії.

Об'єктом цієї наукової розвідки обрано паремію як багатоаспектну дослідницьку одиницю, її *предмет* – розмаїття класифікаційних типів паремій.

Методологічну базу наукової студії складають відповідні теоретичні засади щодо розуміння феномена паремії та підходів до її класифікацій, що вироблені провідними українськими вченими кінця ХІХ – поч. ХХІ ст. (М. Алефіренко, Я. Баран, Н. Бойко, О. Дей, Ж. Колоїз, М. Лановик, З. Лановик, М. Пазяк, О. Потебня, Ю. Прадід, О. Рогач, І. Франко).

Мета цієї статті – узагальнивши традиційні й новаторські погляди українських учених, схарактеризувати питання щодо класифікаційних типів паремій, виокремлених на основі виробленої на сьогодні в українському мовознавстві системи її класифікаційних принципів.

Новизна праці полягає в тому, що вона репрезентує комплексний підхід до розуміння класифікаційних типів паремії, узагальнюючи й систематизуючи погляди українських учених на це ключове питання теорії і практику пареміології та пареміографії з метою актуалізації принципу українськоцентричності для популяризації досягнень української науки у слов'янському світі, демонстрації важливих її напрацювань.

Основна частина

Якщо розглядати *паремії як відповідний корпус* одиниць, то виокремлюють (1) ядерний корпус паремій, куди зазвичай відносять прислів'я і приказки, та (2) периферійний корпус – усі інші жанрові типи (Колоіз 2014).

Аналізуючи погляди сучасних мовознавців, Микола Алефіренко використовує термін *пареміологічний фонд* і зауважує, що «пареміологічний фонд російської мови – це сукупність різних за часом походження та затребуваністю в сучасній мовленнєвій практиці народних висловлювань, що відрізняються за структурною та семантикою і об'єднані низкою специфічних ознак, передусім таких, як природність походження та усталеність у відтворенні мовлення певного історичного періоду. Пареміологічний фонд мови є насамперед сферою відображення, зберігання та трансляції культурних цінностей народу» (Алефіренко, Семененко 2009: 244).

Наприкінці XIX – на початку XX ст. Іван Франко розглядав паремійний корпус як сукупність жанрів фольклору й комунікації, хоч зазначене у своїх розвідках не декларував. Дослідник увів у створений ним паремійний словник «Галицько-руські народні приповідки» (ГРНП 2006) не лише прислів'я, приказки, скоромовки, типові штампи окремих мовленнєвих жанрів, як-от: вітальні формули, формули співчуття, компліменту, висловлення жалю, ущипливості й под., але й фрагменти деяких прецедентних текстів, зокрема кінцівки анекдотів, пісень і т. ін., розглядаючи їх, як і Самуїл Адальберг, концепцію якого вчений сповідував і розвивав. І. Франко розумів паремійний склад мови, як бачимо, широко. На його думку, це «не тільки моральні, філософські судження, життєві правила, але також певні стереотипні особисті рефлексії, вислови загальнолюдських почувань, прокляття, жарти, ущипливості, висміювання, порівняння і фігуральні звороти, як і деякі, якщо можна так сказати, вивітрені формули ворожби – “примовлянь”, [...] найрізноманітніші пародії (молитов, обрядів, заклять і навіть серйозних прислів'їв) [...], деякі “застарілі” загадки, значення яких стало з часом настільки прозорим, що народ перестав уважати їх загадками і вживає як прислів'я” (Дей 1963: 94).

Як й І. Франко, Михайло Пазяк виокремлює жанрові типи паремій, що не базуються на одному принципі класифікації. Серед паремійних одиниць він називає *побажання, вітання, каламбур, велеризм, загадку* та ін. У цьому разі простежуємо актуалізацію різних класифікаційних підходів, наприклад, *каламбур*

– це вид побудови паремії на ігровій основі; *побажання, вітання* – це різновиди формул *фатичної (етикетної) комунікації*; *загадка* ж, що інтерпретується як код певного поняття, приховане питання, належить разом із прислів'ям та приказкою до жанрового різновиду народної творчості, натомість каламбур базується не лише на народній креативності, але й на індивідуально-авторському мовомисленні.

Ядерними елементами власне паремійного корпусу, так званим *паремійним мінімумом*, на чому сходиться більшість науковців, слід уважати *прислів'я та приказки*, що розглядаються як:

(а) своєрідні «інтерпретативні акти»,

(б) знаки етнічної (традиційної) культури,

(в) «архів» народної мудрості, який характеризується (1) своєрідним планом вираження та планом змісту, (2) має системну організацію, (3) утворює тематичні чи семантичні поля і групи, (4) маніфестує синонімні й антонімні зв'язки, (5) різні варіанти паремій утворюють відповідні варіантні парадигми (РУТСП 2016: 4).

Проаналізувавши паремії І. Франка, Надія Бойко виокремила три основних різновиди паремій на основі врахування (а) способу репрезентації аксіологічної семантики та (б) комунікативних функцій. Це (1) паремії-настанови; (2) констатувальні паремії; (3) оцінні паремії. Однак, виникає питання, чи коректно змішувати принципи класифікації і виокремлювати абстрактний тип *оцінні паремії*, не розрізняючи при цьому підтипів паремій на основі актуалізації власне аксіологічного принципу. Згадана дослідниця розглядає й різновиди паремій-настанов за *тематичною класифікацією*, серед яких такі, порівн.: (1) паремії-настанови – *повчання, що враховують вікові категорії адресата*; (2) паремії-настанови – *повчання виховної скерованості*, тобто ті, що сприяють насамперед вихованню взаємоповаги, толерантності, поваги; (3) паремії-настанови – *повчання, що вказують на форми і стиль спілкування*; (4) паремії-настанови – *повчання, що зосереджують увагу на умовах спілкування* (Бойко 2017).

Проаналізуємо пропозиції щодо класифікації паремій, репрезентовані в навчально-дидактичній літературі, зокрема в підручнику «Українська усна народна творчість», авторами якого є Мар'яна та Зоряна Лановики, які актуалізують *дві теорії походження ядерного корпусу паремій* і відповідно два принципи їхньої класифікації, порівн.: «Найпоширенішою (...) є думка, (...) яка формулює причину виникнення прислів'їв як прагнення людей до організації трудового досвіду в словесних формах, які найлегше і найміцніше закріплювалися в пам'яті [...] Природніше виглядає друга точка зору, висловлювана представниками міфологічної школи фольклористики. Вона пояснює прислів'я як “уламки” інших жанрів народної творчості: замовлянь, байок, казок, легенд, пісень тощо» (Лановик 2005: 538). Цей принцип класифікації паремій відстоював й Іван Франко, працюючи над укладанням своєї збірки паремій. У такому разі актуалізується параметр, що заснований на *феномені прецедентності*.

М. Лановик та З. Лановик є прихильниками *жанрової та хронологічної класифікацій паремій*.

Проілюструймо методологічні постулати *хронологічної класифікації*, що вказують на поступовий розвиток типів паремій, їх походження. Найдавнішими пареміями вважають такі словесні моделі, які можна розглядати як відповідні *комунікативні формули* з відповідними різновидами *залежно від мети висловлювання*. Наведімо їх, доповнюючи власними коментарями:

(1) *вітання* як усталені *вислови-кліше*, що актуалізуються під час фатичної комунікації – їх вербалізують «при зустрічі знайомої людини» (Лановик 2005: 541), наприклад: *Доброго дня! Доброго здоров'я!* та ін.. Назвімо їх (а) *вітальними формулами під час зустрічі*. До цієї ж групи відносять (б) *святкові вітання*, (в) *побажання під час застілля*, (г) *тости* – «застільні побажання, висловлені господарям дому або гостям. Вони походять від давнього звичаю пити міцні напої в час укладання угоди між двома сторонами на знак домовленості у якійсь серйозній справі, щоб задумане сповнилося» (Лановик 2005: 542), (г) *побажання-подяки* та (д) *прощальні формули*;

(2) *формули-прокльони* (а) як *вербалізатори негативних емоцій* – це «своєрідні форми вираження почуття незадоволення, обурення, досади, гніву з висловленням побажання зла чи загибелі іншій людині» (Лановик 2005: 543). Близькими до прокльонів є (б) *клятвені формули* і (в) *формули присяги* – це «словесні формули, якими людина підтверджує правоту своїх слів із зазначенням, що в разі обману чи невиконання обіцяного, лихо чи нещастя повинно впасти на неї» (Лановик 2005: 543–544), наприклад: *Щоб мені під землю провалитись* та (г) *формули-застереження* – слова, якими співрозмовник спиняє іншого, наприклад: *Не наврочи, не згадуй проти ночі*;

(3) *формули-прикмети* – усталені вислови, у яких «певні явища природи відповідно до зміни пір року пов'язуються з кліматичними чи погодними змінами» (Лановик 2005: 544).

Репрезентуймо й інший параметр класифікації паремій. У цьому разі актуалізується принцип *способу моделювання* усталеного висловлення. М. Лановик та З. Лановик пропонують виокремлювати:

(1) *народні порівняння* – усталені словесні (комунікативні) формули, «у яких одні предмети, явища або дії зіставляються з іншими предметами, явищами або діями на основі спільності, подібності, спорідненості» (Лановик 2005: 544–545);

(2) *афоризми* – усталені словесні (комунікативні) формули як «влучні оригінальні вислови, у яких узагальнена, глибока думка висловлена у стислій лаконічній формі, подеколи несподівано парадоксальній» (Лановик 2005: 545);

(3) *каламбури* – усталені словесні (комунікативні) формули, побудовані на зіставленні чи поєднанні несполучуваних, несумісних понять та явищ, що набуває форми *нісенітниця, алогізму, небилиці*. Їх уживають «здебільшого в сатиричному, іронічному контексті» (Лановик 2005: 545).

Т. Космеда простежує репрезентацію цих форм у поетичних текстах Степана Руданського, узагальнених поняттям «співомовки», порівн.: «Співомовки, або небилиці, належать до поетичних текстів, але їхня ігрова природа має більш глибокі корені, оскільки вона ґрунтується на своєрідному характері сприйняття дійсності крізь призму ментальності українців, для яких характерно «сміятися

крізь сльози» зі своїх вад, недоліків, скрутного становища і под.» (Космеда та ін. 2015: 72).

Ще одну групу, на думку М. Лановик та З. Лановик, можуть становити зразки дитячого фольклору: *скоромовки, примовки, дражнилки*.

В окрему групу названі вчені пропонують виділяти *прислів'я, приказки й загадки* на основі врахування принципу актуалізації базових одиниць пареміології:

(1) *словесна формула, змодельована у вигляді прислів'я*, яку інтерпретують як «довершений за змістом вислів, який становить граматично й інтонаційно оформлене судження, як правило, у формі складного речення, що має двочленну структуру» (Лановик 2005: 537);

(2) *словесна формула, змодельована у вигляді приказки* як образного вислову, що «влучно характеризує людину, її вчинки, явища життя і т. ін., і є елементом ширшого судження» (Лановик 2005: 537);

(3) *словесна формула, змодельована у вигляді казкового зачину чи кінцівки*, що має зафіксовані в мовній свідомості усталені форми вираження, які інколи потребують уточнення, наприклад: *Жили собі...* і *Жили вони довго і щасливо*. Наголосімо, що приклад, який наводять М. Лановик та З. Лановик (*жили-були...* – рос. *жили-были*) репрезентує не українську ментальність, не український зачин, а російський, оскільки насправді українські казки починаються зазвичай *жили собі...* У цьому разі вербалізується ментальність українців – частка *собі* має виразну прагматику: указує на окремішність, автономність, самостійність, що притаманні українцям – вони завжди намагалися досягти незалежності (порівн.: *Моя хата з краю...*). Російський зачин *жили-были...* не вербалізує прагматики частки *собі*, а омовлює стан буття загалом (Бацевич 2014: 226–229);

(4) *словесна формула, змодельована у вигляді загадки* як усталеної форми вираження дотепного метафоричного «запитання, що передбачає відповідь на нього. Щоб знайти відповідь – відгадку, потрібно вміти зіставляти життєві явища <...> Специфіка загадок полягає в тому, що в них у завуальованій алегоричній формі зашифровано якийсь предмет чи явище і треба відшукати його первісне значення» (Лановик 2005: 558).

Існує класифікація паремій на основі врахування синтаксичних критеріїв. Зважаючи на особливе синтаксичне оформлення, паремії розглядають у фокусі *теорії синтаксису*. У такому разі вивчення прислів'їв пов'язують передусім з дослідженням односкладних узагальнено-особових речень як типових моделей їхнього оформлення, а також як засіб вираження категорії узагальненості в інших синтаксичних конструкціях. За синтаксичними параметрами приказки, наприклад, розглядають, як такі структури, що найчастіше організовані у формі: (1) простого речення; (2) дієслівних словосполучень; (3) іменникових словосполучень; (4) прислівникових словосполучень; (5) звороту з відповідними словами (Баран 2008: 208).

Поступ простежуємо й у питаннях, пов'язаних з *теорією і практикою пареміографії*. Деякі дослідники інтерпретують пареміографію у фокусі фольклористики, зокрема зауважують, що пареміографія – «це частина фольклору, яка об'єднує найкоротші жанри, що в образній формі відтворюють найістотніші

явища і реалії дійсності: прислів'я, приказки (приповідки) та їх жанрові різновиди – вітання, побажання, прокльони, порівняння, прикмети, каламбури, тости. Це – словесні мініатюри, що в процесі формування закріпились як своєрідні усталені формули, образні кліше» (Лановик 2005: 536).

У цьому дослідженні пареміографію розглядаємо як теорію і практику, що регулює принципи опису паремійних одиниць у широкому потрактуванні, що бере початки від пареміографічної теорії, викладеної Іваном Франком.

О. Рогач пропонує використовувати для систематизації паремій *принципи*, що зазвичай актуалізуються в практиці укладання словників, про що йшлося раніше. Насамперед це найбільш поширений (1) *алфавітний* принцип, що, зрозуміло, передбачає розміщення аналізованих одиниць за абеткою залежно від перших букв першого слова усталеного виразу. «Однак при алфавітному принципі класифікації різні варіанти однієї паремії розміщуються в різних місцях. Такий спосіб укладання є незручним для перекладних паремій, тому що одна паремія може мати декілька перекладів» (Рогач 2017: 144); (2) принцип *урахування опорного слова*, що полягає в розподілі паремійних одиниць за ключовими словами, що був започаткований ще в ХІХ столітті (порівн. словник, укладений І. Франком – «Галицько-руські народні приповідки» та ін.); (3) *генетичний* принцип, на основі якого паремійний матеріал розподіляється за ознакою походження відповідної одиниці з урахуванням етносу та мови; (4) *тематичний (ідеографічний)* принцип, що передбачає розподіл розглядуваних одиниць за тематичною належністю (Рогач 2017: 144).

М. Алефіренко вказує на ефективність *ідеографічного принципу* класифікації та опису паремій з актуалізацією параметра 'сфери життя людей, що в них відображаються'. Він стверджує, що такий принцип найкраще відображає культурний і соціальний аспекти досліджуваних одиниць. Цей дослідник вважає за доцільне виокремити такі основні сфери людської діяльності для розподілу за ними паремійного матеріалу: усталені висловлення, що виникли на основі вербалізації (1) *трудової діяльності різних соціальних груп*; (2) *устрою суспільства, соціальної ієрархії, історичних фактів та реалій*; (3) *засад традиційного побуту, звичаїв, ритуалів, традицій*; (3) *географії країни*; (4) *артефактів культури та юриспруденції* – літературних джерел, законів, дискурсу преси тощо (Алефіренко 2010: 152). Ідеографічний принцип опису паремій в пареміографічній практиці актуалізує і Ю. Прадід (Прадід 1995: 35–38).

Нагадаймо, що в теорії пареміографії традиційно (М. Алефіренко, Ж. Колоїз, М. Лановик та З. Лановик, О. Рогач, І. Франко та ін.) виокремлюють такі найбільш популярні принципи опису паремій:

- (1) тематичний (ідеографічний),
- (2) алфавітний,
- (3) алфавітно-гніздовий (за стрижневим словом ключового поняття).

Принципи опису паремій у пареміографічних словниках, як видається, повинні ґрунтуватися на комплексі параметрів. Пошук концепції такого комплексного словника триває.

Висновки.

Наведений аналіз демонструє, що українська теорія пареміології та пареміографії, яка стосується, зокрема, і проблеми класифікації паремій, має добру дослідницьку традицію, що сягає кінця XIX століття: простежуємо тяглість її розвитку в працях наступних поколінь українських учених XX й початку XXI ст., а це демонструє наявність ґрунтовної теоретичної бази в українській національній пареміології та пареміографії щодо розглядуваного питання.

Зважаючи на чинник *багатовекторності в дослідження паремій*, українські мовознавці розробили чимало класифікацій, в основу яких покладено різні параметри, зокрема хронологічний (період створення), генетичний (походження), фольклорно-жанровий (за типом побудови, мети і функцій висловлювання, що актуалізовані у фольклорному та комунікативно-фольклорному просторі), синтаксичний (за типом побудови висловлювання відповідно до типів синтаксичних структур), аксіологічний (за способом репрезентації виду оцінних значень), тематичний (ідеографічний – розподіл за репрезентацією соціальних інститутів), комунікативний (за формулами жанрів комунікації). Узагальнивши схарактеризовані принципи, подаємо їх наочно у вигляді схеми (див. нижче Схему 1: *Основні принципи класифікації паремій*), де актуалізовано комплексний підхід до класифікації паремій. Однак вироблення названих класифікаційних принципів і відповідних типів паремій відбувалося в українському мовознавстві послідовно, відповідно до актуальних наукових парадигм, що змінювалися; точилися певні дискусії, обговорювалося питання щодо зміни методологічних засад; виявлялися методологічні помилки, тобто простежуємо закономірний розвиток теорії. Продуктивним у дослідженні актуалізованої в цій науковій розвідці проблеми теорії пареміології та пареміографії видається пошуковий стиль, що вирізняється прагненням до інтегральності, синтезу, абстрагування, виокремлення синкретичних зон у досліджуваному матеріалі, передбачення можливостей подальшого вдосконалення базових положень, відсутності імперативів. При такому підході сучасне вчення про паремію буде вдосконалюватися.

Перспектива дослідження полягає в необхідності комплексного вивчення української пареміографії з урахуванням традиції та сучасності для репрезентації її докладної історії.

Схема 1. Основні принципи класифікації паремій

Використана література

- Алефиренко, Николай Ф. Лингвокультурология: ценностно-смысловое пространство языка. Москва: Наука, 2010.
- [Alefirenko, Nikolai F. Lingvokul'turologiia: tsennostno-smyslovoe prostranstvo iazyka. Moskva: Nauka, 2010]
- Алефиренко, Николай Ф., Наталия Семененко. Фразеология и паремология: учебное пособие для бакалаврского уровня филологического образования. Москва: Флинта: Наука, 2009.
- [Alefirenko, Nikolai F., Nataliia Semenenko. Frazeologiia i paremiologiiia: uchebnoe posobie dlia bakalavrskogo urovnia filologicheskogo obrazovaniia. Moskva: Flinta: Nauka, 2009]
- Баран, Ярослав А. та ін. Фразеологія: знакові величини. Вінниця: Нова книга, 2008.
- [Baran, Iaroslav A. ta in. Frazeologiia: znakovi velichini. Vinnitsia: Nova kniga, 2008]
- Бацевич, Флорій С. Частки української мови як дискурсивні слова. Львів: ПАІС, 2014.
- [Batsevich, Florii S. Chastki ukrains'koï movi iak diskursivni slova. L'viv: PAIS, 2014]
- Бойко, Надія І. Паремійна вербалізація мовленнєвих норм у «Галицько-руських народних приповідках» І. Франка. Література та культура Полісся. Випуск 86, 2017.
- [Boiko, Nadiia I. Paremiina verbalizat'siia movlennevikh norm u «Galits'ko-rus'kikh narodnikh pripovidkakh» I. Franka. Literatura ta kul'tura Polissia. Vipusk 86, 2017]
- Галицько-руські народні приповідки: У 3х т. Зібрав, упорядкував і пояснив Др.

- Іван Франко: 2е вид. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. Т. I. 2006. Т. 2. 2006. Т. 3. 2006.
- [Galits'ko-rus'ki narodni pripovidki: U 3kh t. Zibrav, uporiadkuvav i poiasniv Dr. Ivan Franko: 2e vid. L'viv: Vidavnichii tšentr LNU imeni Ivana Franka, 2006. Т. I. 2006. Т. 2. 2006. Т. 3. 2006]
- Дей, Олексій І. З фольклористичної спадщини Івана Франка. Недрукована передмова до збірки прислів'їв. Народна творчість та етнографія, (2), 1963.
- [Dei, Oleksii I. Z fol'kloristichnoi spadshchini Ivana Franka. Nedrukovana peredmova do zbirki prisliv'iv. Narodna tvorchist' ta etnografiia, (2), 1963]
- Колоїз, Жанна В. та ін. Російсько-український тлумачний словник паремій. Кривий Ріг: ФОП Маринченко СВ. 2016.
- [Koloiz, Zhanna V. ta in. Rosiis'ko-ukraïns'kii tлумachnii slovník paremii. Krivii Rig: FOP Marinchenko SV. 2016]
- Колоїз, Жанна В. Українська пареміологія. Кривий Ріг: КПП ДВНЗ «КНУ», 2014.
- [Koloiz, Zhanna V. Ukraïns'ka paremiologiia. Krivii Rig: KPI DVNZ «KNU», 2014]
- Космеда Т. А., Осіпова Т. Ф., Піддубна Н. В. Степан Руданський: феномен моделювання “живого” мовлення українців; за наук. ред. проф. Т. А. Космеди. Харків-Познань: Коло (м. Дрогобич), 2015.
- [Kosmeda T. A., Osipova T. F., Pidubna N. V. Stepan Rudans'kii: fenomen modeliuvannia “zhivogo” movlennia Ukraïntšiv; za nauk. red. prof. T. A. Kosmedi. Kharkiv-Poznan': Kolo (m. Drohobich), 2015]
- Лановик, Мар'яна Б., Лановик, Зоряна. Українська усна народна творчість: підручник. Київ: Знання-Прес, 2005.
- [Lanovik, Mar'iana B., Lanovik, Zoriana. Ukraïns'ka usna narodna tvorchist': pidruchnik. Kiiv: Znannia-Pres, 2005]
- Прадід, Юрій Ф. Засади укладання фразеологічного словника ідеографічного типу. Мовознавство. № 4–5. 1995, 35–38.
- [Pradid, Iurii F. Zasadi ukladannia frazeologichnogo slovníka ideografichnogo tipu. Movoznavstvo. № 4–5. 1995, 35–38]
- Рогач, Оксана О. Типи паремій та принципи їхньої класифікації. Актуальні питання іноземної філології, (7). 2017.
- [Rogach, Oksana O. Tipi paremii ta printsipi ikhn'oi klasifikatsii. Aktual'ni pitannia inozemnoi filologii, (7). 2017]

Умовні скорочення джерел

- РУТСП – Російсько-український тлумачний словник паремій (2016). Колоїз Ж. В. (ред.). Кривий Ріг, 454 с.
- ГРНП – Галицько-руські народні приповідки: У 3-х т. Зібрав, упорядкував і пояснив Др. Іван Франко: 2е вид. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. Т. I. 2006. 818. Т. 2. 2006. 813. Т. 3. 2006. 699.

Серхиј Колоњук

КЛАСИФИКАЦІОНІ ТИПОВИ ПАРЕМІЈА У ФОКУСУ ТЕОРИЈЕ ПАРЕМИОГРАФІЈЕ

Резиме

У чланку се анализирају приступи класифікації пареміја, описују се методолошки постулати хронолошке класифікације пареміја. Разматрају се питања повезана с теоријом и праксом пареміографіје. Описују се основни принципи класифікације пареміја: 1) хронолошки; 2) генетски; 3) фолклорно-жанровски; 4) синтаксички; 5) аксиолошки; 6) тематски; 7) комуникативни. Дефинише се перспектива истраживања, чија је суштина у потреби за комплексним изучавањем украјинске пареміографіје које обједињује традицију и савременост у представљању њене детаљне историје.

Кључне речи: пареміја, култура, пареміографіја, комуникативна формула.